

Euroopan unionin virallinen lehti

C 86 I

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

63. vuosikerta

16. maaliskuuta 2020

Sisältö

II *Tiedonannot*

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDONANNOT

Euroopan komissio

2020/C 86 I/01

Koronavirus (Covid-19) Suuntaviivat rajaturvallisuustoimenpiteitä varten terveyden suojelemiseksi ja tavaroiden ja välttämättömien palvelujen saatavuuden turvaamiseksi 1

FI

II

*(Tiedonannot)*EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

KORONAVIRUS (COVID-19)

Suuntaviivat rajaturvallisuustoimenpiteitä varten terveyden suojelemiseksi ja tavaroiden ja välttämättömien palvelujen saatavuuden turvaamiseksi

(2020/C 86 I/01)

Koronaviruskriisi on nostanut esiin haasteen siitä, miten kansanterveyttä voidaan suojella ilman, että samalla aiheutetaan häiriöitä henkilöiden vapaalle liikkuvuudelle sekä tavaroiden ja välttämättömien palvelujen saatavuudelle kaikkialla Euroopassa. Henkilöiden ja tavaroiden tarkastuksia koskevien unionin politiikkojen täytäntöönpanossa olisi noudatettava jäsenvaltioiden keskinäisen solidaarisuuden periaatetta.

Sisämarkkinoiden toiminnan turvaaminen on välttämätöntä, jotta voidaan välttyä tavarapulalta ja estää kaikkia Euroopan maita jo koettelevien sosiaalisten ja taloudellisten vaikeuksien syveneminen. Siksi jäsenvaltioiden ei pitäisi toteuttaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat tavaroiden sisämarkkinoiden ja erityisesti toimitusketjujen eheyden, eikä turvautua epäreiluihin kauppatapoihin.

Jäsenvaltioiden on aina sallittava omien kansalaistensa ja maassa asuvien ulkomaalaisten maahanpääsy ja helpotettava muiden jäsenvaltioiden kansalaisten ja muissa jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden kotiinpaluuta.

Rajaturvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä on koordinoitava EU:n tasolla.

Siksi näissä suuntaviivoissa esitetään tehokasta yhdenmukaistettua rajaturvallisuutta koskevat periaatteet, jotta voidaan suojella terveyttä ja samalla turvata sisämarkkinoiden eheys.

I. Tavaroiden ja palvelujen kuljettaminen

1. Liikenne- ja liikkuvuussektori ovat olennaisen tärkeitä talouden jatkuvuuden varmistamiseksi. Yhteiset ja koordinoitujen toimet ovat välttämättömiä. Hätäkuljetuksilla olisi oltava etusija liikennejärjestelmässä (esimerkiksi nk. vihreiden kaistojen kautta).
2. Valvontatoimenpiteet eivät saisi vaarantaa taloudellisen toiminnan jatkuvuutta, ja niiden yhteydessä olisi säilytettävä toimitusketjujen toiminta. Tavaroiden esteetön kuljettaminen on ratkaisevan tärkeää, jotta voidaan säilyttää tavaroiden ja erityisesti välttämättömien hyödykkeiden, kuten elintarvikkeiden (myös karjan) sekä elintärkeiden lääkinneiden ja suojavarusteiden ja tarvikkeiden saatavuus. Yleensä valvontatoimenpiteet eivät saisi aiheuttaa vakavia häiriöitä toimitusketjuille, yleishyödyllisille peruspalveluille, kansantalouksille ja koko EU:n taloudelle.
3. Ammattiliikenne tavarakuljetusten ja palvelujen varmistamiseksi olisi sallittava. Tämän vuoksi kuljetusalan työntekijöiden, esimerkiksi rekka-auton- ja veturinkuljettajien, lentäjien ja lentomiehistön, turvallisen liikkumisen helpottaminen sisä- ja ulkorajojen yli on keskeinen tekijä tavaroiden ja olennaisen henkilöstön asianmukaisen liikkumisen varmistamisessa.

4. Jäsenvaltioiden olisi asetettava rajoituksia tavara- ja matkustajaliikenteelle kansanterveyteen liittyvistä syistä ainoastaan, jos kyseiset rajoitukset ovat
 - a. avoimia eli kirjattu julkisiin lausumiin/asiakirjoihin;
 - b. asianmukaisesti perusteltuja eli niistä käyvät ilmi syyt ja yhteys koronavirukseen (COVID-19). Perustelujen on pohjattava tieteseen ja Maailman terveysjärjestön (WHO) ja Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) suosituksiin;
 - c. oikeasuhteisia, eli ne eivät saa olla tiukempia kuin mikä on ehdottoman välttämätöntä;
 - d. tarkoituksenmukaisia ja liikennemuotokohtaisia eli eri liikennemuotoja koskevat rajoitukset on mukautettava kyseiseen liikennemuotoon ja
 - e. syrjimättömiä.
5. Kaikista suunnitelluista liikenteen rajoituksista olisi ilmoitettava komissiolle ja kaikille muille jäsenvaltioille hyvissä ajoin ja joka tapauksessa ennen niiden täytäntöönpanoa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta ilmailualan kiireellisiin toimenpiteisiin sovellettavia erityissääntöjä.

II. Tavarantoimitukset

6. Jäsenvaltioiden olisi säilytettävä kaikkien tavaroiden vapaa liikkuvuus. Niiden olisi turvattava erityisesti lääkkeiden, lääkinnällisten laitteiden, keskeisten ja helposti pilaantuvien elintarvikkeiden sekä karjan tapaisten keskeisten tuotteiden toimitusketjut. Tavaroiden liikkuvuudelle sisämarkkinoilla ei pitäisi asettaa rajoituksia, ellei se ole asianmukaisesti perusteltua. Tämä koskee erityisesti (mutta ei pelkästään) keskeisiä, terveyteen liittyviä ja helposti pilaantuvia tavaroita, varsinkin elintarvikkeita. Jäsenvaltioiden olisi osoitettava tavaraliikenteen käyttöön etuoikeutettuja kaistoja (esimerkiksi ns. vihreitä kaistoja) ja harkittava luopumista voimassa olevista viikonloppujen ajokielloista.
7. EU:n sisämarkkinoilla laillisesti liikkuvilta tavaroilta ei pitäisi vaatia lisätodistuksia. On huomattava, että Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen mukaan ei ole näyttöä siitä, että mikään elintarvike olisi koronavirustartunnan lähde tai tartuntareitti. ⁽¹⁾
8. Kaikkien kuljetusalan työntekijöiden, erityisesti keskeisiä tavaroita toimittavien työntekijöiden, olisi voitava liikkua tarpeen mukaan rajojen yli, eikä heidän turvallisuutensa saisi millään tavoin vaarantua.
9. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava jatkuvat tavarantoimitukset, jotta voidaan vastata sosiaalisiin tarpeisiin, välttää paniikkiostaminen ja kauppojen vaarallisen ruuhkautumisen riski. Tämä edellyttää ennakoivaa sitoutumista koko toimitusketjulta.
10. Tarvittaessa olisi vahvistettava tiettyjä liikenteen solmukohtia (kuten satamia, lentoasemia ja logistiikkakeskuksia).

III. Terveyteen liittyvät toimenpiteet

11. On toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä niiden ihmisten osalta, joiden on koronaviruksen vuoksi todettu aiheuttavan kansanterveydellisen riskin. Heillä olisi oltava pääsy asianmukaiseen terveydenhuoltoon ottaen huomioon erilaisten tapausprofiilien priorisointi kansallisissa terveydenhuoltojärjestelmissä.

⁽¹⁾ <https://efsa.europa.eu/en/news/coronavirus-no-evidence-food-source-or-transmission-route>

12. Jäsenvaltioiden terveysviranomaisten parhaiden käytäntöjen perusteella ulkorajoilla suositellaan tarpeen mukaan seuraavia toimia:
- Otetaan käyttöön (primaarisia ⁽²⁾) ja sekundaarisia ⁽³⁾) maahan tulevien seulontatoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on arvioida tartunta-alueilta tai -maista tulevilla matkustajilla esiintyviä oireita ja/tai altistumista koronavirukselle; ilma-aluksilla, laivoilla, junissa tai linja-autoissa, jotka saapuvat suoraan tai välillisellä yhteydellä tartunta-alueilta tai -maista, täytetään matkustajalomake (Public Health Passenger Locator Form); kaikilla saapuvilla aluksilla täytetään meriterveyslomake, jossa ilmoitetaan kaikki satamat, joissa on käyty.
 - Tartunta-alueilta saapuville tai sinne lähteville matkustajille suunnataan tiedotusmateriaalia (lehtisiä, julisteita, sähköisiä esityksiä jne.).
 - Otetaan käyttöön maasta lähtevien seulontatoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on arvioida tartuntamaista lähtevillä matkustajilla esiintyviä oireita ja/tai altistumista koronavirukselle; Matkustajien, joiden on todettu altistuneen koronavirukselle tai saaneen sen, ei saisi antaa matkustaa.
 - Epäiltyjen tapausten eristäminen ja todettujen tapausten siirtäminen terveydenhoitoyksikköön. Viranomaisten rajan molemmin puolin olisi sovittava, mikä on asianmukainen käsittely, jos henkilön katsotaan aiheuttavan riskin kansanterveydelle (esim. lisätestit, eristys tai karanteeni ja hoito, joko saapumismaassa tai, jos niin sovitaan, lähtömaassa).
13. Jotta tällaiset tarkastukset olisivat tehokkaita, seuraavat seikat ovat hyviä käytäntöjä:
- laaditaan vakiomuotoiset toimintamenettelyt ja varmistetaan riittävä määrä asianmukaisesti koulutettua henkilöstöä;
 - järjestetään terveydenhuollon työntekijöille ja muille työntekijöille suojavarusteita; ja
 - tarjotaan terveydenhuoltohenkilöstölle ja maahantulopaikkojen muulle henkilöstölle, kuten vartiointipalvelujen, poliisin, tullin, satamavalvonnan, satamaluotsipalvelujen ja siivouspalvelujen työntekijöille, ajantasaista tietoa.

Useimmat näistä toimenpiteistä on toteutettava terveysviranomaisten toimesta tai niiden valvonnassa. Rajaviranomaisilla on keskeinen tukirooli, sillä ne muun muassa antavat matkustajille tietoja ja ohjaavat huolta aiheuttavat tapaukset välittömästi terveydenhuoltopalveluihin.

IV. Ulkorajat

14. Kaikille Schengen-alueen ulkorajat ylittävälle henkilölle, sekä EU:n kansalaisille että kolmansien maiden kansalaisille, tehdään järjestelmällisesti tarkastukset rajanylityspaikoissa. Rajatarkastuksiin voi sisältyä III jaksossa esitettyjä terveystarkastuksia.
15. Jäsenvaltiot voivat kieltää maahanpääsyn kolmansien maiden kansalaisilta, jotka eivät asu jäsenvaltioiden alueella, jos heillä on asiaankuuluvia oireita tai jos he ovat olleet erityisesti alttiina infektoriskille ja heidän katsotaan muodostavan uhkan kansanterveydelle.
16. Maahantulon epäämiselle vaihtoehtoisia toimenpiteitä, kuten eristämistä tai karanteenia, voidaan soveltaa, jos niiden katsotaan olevan tehokkaampia.
17. Maahantulon epäämistä koskevien päätösten on oltava oikeasuhteisia ja syrjimättömiä. Toimenpide katsotaan oikeasuhteiseksi, jos sitä ennen on kuultu terveysviranomaisia ja jos nämä pitävät sitä asianmukaisena ja tarpeellisenä kansanterveyttä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

⁽²⁾ Primaarisessa seulonnassa alustavan arvioinnin tekee henkilökunta, jolla ei välttämättä ole lääketieteellistä koulutusta. Siihen kuuluu matkustajien silmämääräinen tarkkailu tartuntataudin oireiden havaitsemiseksi sekä matkustajan kehon lämpötilan mittaaminen. Matkustajat täyttävät lomakkeen, jossa heiltä kysytään oireista ja/tai altistumisesta tartunnanaiheuttajalle.

⁽³⁾ Sekundaarisesta seulonnasta vastaa lääketieteellisen koulutuksen saanut henkilöstö. Siihen kuuluu perusteellinen haastattelu, kohdennettu lääketieteellinen ja laboratoriotutkimus ja lämpötilan mittaaminen uudelleen.

V. Sisäraajat

18. Jäsenvaltiot voivat palauttaa väliaikaisesti rajatarkastukset sisärajoille, jos se on perusteltua yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Jäsenvaltio voi äärimmäisen kriittisessä tilanteessa katsoo tarpeelliseksi palauttaa rajatarkastukset vastatoimena tartuntataudin aiheuttamalle riskille. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava rajatarkastusten palauttamisesta Schengenin rajasäännösten mukaisesti.
 19. Tarkastuksia olisi sovellettava oikeasuhteisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon asianomaisten henkilöiden terveys. Selvästi sairailta henkilöiltä ei saisi evätä maahanpääsyä, vaan heidän osaltaan olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä 11 kohdan mukaisesti.
 20. Terveystarkastusten tekeminen kaikille jäsenvaltioiden alueelle saapuville henkilöille ei edellytä rajatarkastusten virallista käyttöönottoa sisärajoilla.
 21. EU:n kansalaisten osalta on turvattava vapaata liikkuvuutta koskevassa direktiivissä vahvistetut takeet. Erityisesti on varmistettava syrjimättömyys jäsenvaltioiden omien kansalaisten ja jäsenvaltiossa asuvien EU:n kansalaisten välillä. Jäsenvaltio ei saa estää maahanpääsyä alueellaan asuvilta EU:n kansalaisilta tai kolmansien maiden kansalaisilta, ja sen on helpotettava kotiin palaavien EU:n kansalaisten ja alueellaan asuvien henkilöiden kauttakulkua. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä, kuten vaatia alueelleen saapuvia henkilöitä jäämään vapaaehtoisesti karanteeniin tai muita vastaavia toimenpiteitä, jos henkilöt palaavat koronavirusepidemia-alueelta, edellyttäen, että jäsenvaltiot soveltavat samoja vaatimuksia myös omiin kansalaisiinsa.
 22. Jos sisärajoilla otetaan käyttöön rajatarkastukset, ne olisi järjestettävä siten, että ehkäistään suurten ihmismäärien yhteen kerääntyminen (esim. jonot), jotka saattavat pahentaa viruksen leviämistä.
 23. Jäsenvaltioiden olisi sallittava erityisesti terveydenhuoltoalalla ja elintarviketeollisuudessa sekä muiden olennaisten palvelujen aloilla (esim. lasten- ja vanhustenhoito, yleishyödyllisten palvelujen kriittinen henkilöstö) työskentelevien mutta myös muiden rajatyöntekijöiden rajanylitys ja helpotettava sitä ammattitoiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi.
 24. Jäsenvaltioiden olisi koordinoitava terveystarkastuksia niin, että ne tehdään vain yhdellä puolella rajaa, päällekkäisyyksien ja odotusaikojen välttämiseksi.
 25. Jäsenvaltioiden ja varsinkin naapurijäsenvaltioiden olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä ja koordinoitava toimia EU:n tasolla, jotta voidaan varmistaa toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuus ja oikeasuhteisuus.
-

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

FI